

**Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
ДЗВО «Університет менеджменту освіти»
НАПНУ Ізмаїльський державний гуманітарний університет
Національний університет
«Львівська політехніка»
Інститут права, психології та інноваційної освіти,
кафедра педагогіки та інноваційної освіти
Полтавський національний педагогічний університет
імені В. Г. Короленка**

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАВЧАННЯ І
ВИХОВАННЯ В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ
ПРОЦЕСІВ В ОСВІТНЬОМУ ТА НАУКОВОМУ
ПРОСТОРІ**

**Збірник тез доповідей за матеріалами
IV Всеукраїнської науково-практичної
Інтернет-конференції**

5 листопада 2021 року

МУКАЧЕВО

УДК 373.2(063)

А 43

Актуальні проблеми навчання і виховання в умовах інтеграційних процесів в освітньому та науковому просторі : збірник тез доповідей IV Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції, 5 листопада 2021 р., Мукачєво / Ред.кол.: Т.І.Бондар (гол.ред.) та ін. – Мукачєво : МДУ, 2021. – 502 с.

**Рекомендовано до поширення в мережі Інтернет
науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол №4 від «18» листопада 2021 р.)**

Рецензенти:

Фізеші О.Й. – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту Мукачівського державного університету.

Атрощенко Т.О. – доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту Мукачівського державного університету.

У збірнику вміщено тези доповідей IV Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції «Актуальні проблеми навчання і виховання в умовах інтеграційних процесів в освітньому та науковому просторі». Учасники конференції розкривають проблеми педагогічної освіти та розвитку особистості, використання новітніх технологій та інновацій в освіті, виховання особистості в контексті сучасної освітньої парадигми, особливості психолого-педагогічної підготовки майбутніх фахівців до реалізації завдань компетентнісного підходу в освітньому процесі, дидактико-методичного супроводу компетентно орієнтованого навчання у початковій школі, сучасного стану та перспективи розвитку дошкільної освіти в Україні, теорії і практики управління освітою, історії педагогіки.

Видання призначено для науковців, викладачів, аспірантів, студентів педагогічних навчальних закладів, працівників системи освіти.

Матеріали друкуються в авторській редакції. Редакційна колегія не несе відповідальності за достовірність статистичної та іншої інформації, що надана в рукописах, та залишає за собою право не розділяти поглядів деяких авторів на ті чи інші питання, розглянуті на конференції.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, галузевої термінології, інших відомостей.

Редакційна колегія:

Бондар Т.І. – д. пед. наук, доцент, завідувач кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту.

Добош Олена Михайлівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту, Мукачівський державний університет.

Іванова Вікторія Вікторівна – доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методики дошкільної освіти, Мукачівський державний університет.

Пинзеник Олена Мафтеївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту, Мукачівський державний університет.

Фендик Оксана Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту, Мукачівський державний університет.

Томашевська Мирослава Олегівна – доктор філософії, асистент кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту.

Черепаня Марія Тарасівна – доктор філософії, асистент кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту.

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1

ПЕДАГОГІЧНА ОСВІТА ТА РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ

<i>Наталія Башавець, Ірина Баранова</i> ВПРОВАДЖЕННЯ ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ	14
<i>Тамара Бондар</i> РОЗВИТОК ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ ЗАКАРПАТТЯ	18
<i>Тетяна Боржавич Олена Пинзеник</i> ПОНЯТТЯ ВАЛЕОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У СУЧАСНИХ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ	23
<i>Ігор Гома</i> ВЗАЄМОДІЯ ВЧИТЕЛІВ ІЗ БАТЬКАМИ РОМСЬКИХ ДІТЕЙ ЯК ЗАПОРУКА ІНТЕГРАЦІЇ РОМІВ ДО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА	27
<i>Галина Джанда</i> ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ	30
<i>Марина Зейкан</i> ХАРАКТЕРИСТИКА ФЕНОМЕНУ САМОРЕГУЛЯЦІЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	33
<i>Василь Тягур, Христина Лешко</i> РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ У ВНЗ	35
<i>Юлія Мельник, Любов Фенчак</i> КЛАСИФІКАЦІЯ ІМІДЖУ ПЕДАГОГА ТА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСНОВНИХ ЙОГО КОМПОНЕНТІВ	40
<i>Nataliia Mikan</i> PERSONAL AND PROFESSIONAL QUALITIES OF HEI TEACHER	43
<i>Людмила Прилуцька</i> КРЕАЛІЗОВАНІ ТЕКСТИ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ – ВИМОГА СЬОГОДЕННЯ	48
<i>Ірина Садова, Ірина Гутей</i> ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ КУЛЬТУРИ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	53

РОЗДІЛ 2

НОВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ІННОВАЦІЇ В ОСВІТІ

<i>Адріана Бабіля, Мирослава Томашевська</i> ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ В КОНТЕКСТІ ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВАНОЇ ОСВІТИ	57
--	----

РОЗДІЛ 1
ПЕДАГОГІЧНА ОСВІТА ТА РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ

УДК 373.3:81.411

Наталія Башавець,
доктор педагогічних наук, професор
кафедри теорії і методики
фізичної культури та спортивних дисциплін
ДЗ ПНПУ ім. К.Д. Ушинського (Одеса)

Ірина Баранова,
спеціальність 014 Середня освіта «Фізична культура»
другий (магістерський) рівень вищої освіти
заочної форми навчання
ДЗ ПНПУ ім. К.Д. Ушинського

ВПРОВАДЖЕННЯ ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ
В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ

Традиційна система навчання ґрунтується на ієрархічній структурі: автономне керівництво вчителя, підлеглість учня. Вона одноманітна за змістом, переважно неваріативна, планування змісту наповнення навчально-виховного процесу завжди лише централізоване, що потребувало вдосконалення. Сучасна школа, як і суспільство загалом, переживає складний період реформування, коли здійснюється рішучий поворот навчального закладу до особистості школяра. Така школа повинна поважати власну гідність кожного учня, його індивідуальну життєву мету, запити й інтереси, особистісну траєкторію оволодіння навчальним матеріалом, створювати сприятливі умови для самовизначення, самореалізації та саморозвитку особистості школяра. Саме особистісно орієнтовані технології ставлять сьогодні в центр усієї шкільної освітньої системи особистість дитини, забезпечення комфортних, безконфліктних та безпечних умов її розвитку, реалізації природних потенціалів. Епіцентром навчально-виховного процесу закладу загальної середньої освіти стає учень, як особистість.

Розв'язання проблеми побудови та запровадження особистісно-орієнтованого підходу не слід розглядати спрощено, як таке, для якого

достатньо лише взяти вже існуючі в науці принципи та знання про особистість, її розвиток, засоби її стимулювання й штучно об'єднати їх у певну сукупність теоретико-практичних понять і методів. Фактично ж з огляду на стан дослідження проблеми особистості у сучасній педагогіці та психології майже всі необхідні й можливі психолого-педагогічні компоненти особистісно-орієнтованого підходу потребують подальшого сукупного суттєвого опрацювання або корекції у різних аспектах і узгодження одне з одним у цілісному контексті. [2]

У 70-90-ті роки питання необхідності особистісно-орієнтованого підходу у психології та педагогіці неодноразово порушувались у працях В. Сухомлинського, І. Кона, В. Петровського, Б. Федоришина, Ш. Амонашвілі, С. Рубінштейна, О. Леонтева, С. Подмазіна та інших, а подальший розвиток отримало у розробках О. Савченко, І. Беха, В. Кременя [2].

У працях класиків української педагогіки К. Ушинського, А. Макаренка, В. Сухомлинського розроблені більшість положень, що можуть бути покладені в основу сучасної концепції особистісно орієнтованого навчання і виховання. Не формуючи принципів, методів цього підходу, не називаючи терміну «особистісно орієнтоване навчання і виховання» ці педагоги вже тоді присвячували йому свої праці [1]. Існує лише один спосіб реалізувати особистісно-орієнтований підхід у навчанні – зробити навчально-виховний процес сферою самоутвердження особистості. Особистісно орієнтована освіта реалізується через діяльність, яка має не тільки зовнішні атрибути спільності, а й своїм внутрішнім змістом передбачає співпрацю, саморозвиток суб'єктів навчального процесу, виявлення їх особистісних функцій [2].

Перед сучасною початковою школою стоїть завдання сприяти становленню дитини як неповторної індивідуальності, розвивати її творчий потенціал, прагнення до самостійної пізнавальної діяльності. Традиційна ж методика переважно спрямовує учнів на запам'ятовування програмового матеріалу та його відтворення не враховуючи індивідуальну траєкторію оволодіння матеріалом, запити, схильності та потреби особистості.

Особистісно-орієнтоване навчання – це цілісна психолого-педагогічна концепція, що охоплює різні сторони навчально-виховного процесу [3].

О. Савченко [5] зауважує, що головними дійовими особами на уроці мають бути окремі діти та клас у цілому. Учитель стає невидимим диригентом, наставником, коучем, фасилітатором, інноватором, який вчасно вміє почути, помітити, підправити, підтримати кожного вихованця, залучити до співпраці.

В умовах впровадження Нової української школи розглядається «Школа компетентностей», яка буде враховувати індивідуальні здібності та можливості кожної дитини, за основу береться педагогіка партнерства, співпраці між учителем, учнем та батьками, які мають бути рівноправними учасниками освітнього процесу [4]. Тому, однією з головних задач школи є врахування індивідуальних здібностей дитини, збереження здоров'я учнів, партнерство, співпраця між учителем, учнем та батьками, створення психологічно комфортних умов навчання та перебування у навчальному закладі.

У сучасних умовах важливим загальним завданням родини і школи є зміцнення та збереження здоров'я дітей, розвиток в учнів стійкого інтересу до занять фізичними вправами та різновидами рухової активності в школі і вдома. У зв'язку з цим необхідно використовувати усі форми фізичного виховання в навчальному закладі, а також самостійні заняття фізичними вправами вдома з метою підвищення рухової активності, зміцнення здоров'я, поліпшення фізичної підготовленості школярів.

У процесі фізичного виховання школярів вирішуються різноманітні питання: формуються життєвоважливі рухові дії та вміння виконувати їх в різноманітних умовах; розвиваються рухові якості, виховуються морально-вольові якості особистості.

У зв'язку з покращенням інформаційних технологій змінилося і наше життя, воно стало малорухомим, багато часу діти проводять біля комп'ютерів та гаджетів, тим самим знизивши рухову активність. Для усунення цієї проблеми важливу роль грає урок фізичної культури, але в сучасних школах відбувається спад інтересу учнів до традиційних уроків. У зв'язку з цим є

актуальною проблемою добір засобів уроків фізичної культури. Сучасні діти, їх спосіб життя, їх погляди помітно відрізняються від звичного стандарту – це «діти третього тисячоліття». Життя для них – це гармонія між пізнаванням нового, самовдосконаленням, грою та розвагами.

Метою особистісно-орієнтованого підходу у процесі фізичного виховання учнів є формування особистості, спрямоване на забезпечення необхідності рівня розвитку життєвоважливих рухових знань, вмінь та навичок, фізичних якостей, загальнолюдських цінностей: здоров'я, фізичного, соціального та психічного благополуччя; виховання інтересу і звички до самостійних занять фізичною культурою і спортом, набуття навичок здорового способу життя.

На сьогоднішній день для створення сучасного освітнього середовища Нової української школи, яке забезпечить необхідні умови, засоби і технології для навчання учнів необхідно дотримуватися особистісно-орієнтованого підходу. Нові підходи до організації уроку фізичної культури створюють сприятливі умови для формування особистості, для розвитку не тільки учнів, а й вчителя. Саме тому, відповідно до вимог сучасного покоління, виникає необхідність особистісно-орієнтованого підходу на уроках фізичної культури.

Саме впровадження особистісно-орієнтованого підходу дозволить здійсненню потреби особистості підтримувати стан свого здоров'я на уроках з фізичної культури, сприятиме позитивній зміні відношення до уроку фізичної культури, забезпечить активне залучення молодших школярів до здоров'язберігаючого навчального процесу, формування в них активної позиції щодо зміцнення і збереження власного здоров'я.

Список використаних джерел:

1. Кравченко Г.Ю. Теоретико-методологічні основи особистісно орієнтованої освіти Початкове навчання та виховання. 2005. №25. С. 19
2. Освітні технології / За заг. ред. О.М.Пехоти. К.: А.С.К., 2002. С. 25-45
3. Підмазін С. Технологія особистісно орієнтованого уроку Завуч. 2001. №20-21. С. 29-31.
4. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року: Розпорядження КМУ від 14 грудня 2016 року <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016>
5. Савченко О.Я. Особистісно орієнтоване спілкування Навчання і виховання учнів 3 класу. К.: Поч. школа. 2004. С. 12-18.